

Børnevenligt budget

Børnevenligt budget er et koncept for en bestemt måde at planlægge, fordele og overvåge budgetter på. Budgetlægningen prioriterer og beskytter børn og unges rettigheder og behov, når konceptet følges.

Børnevenligt budget har ikke en begrænset anvendelse i kommuner alene, men kan bruges i alle dele af den offentlige sektor. I et kommunalt budget, hvor mange velfærdsressourcer med betydning for børn og unge fordeles, vil *Børnevenligt budget* dog ofte have særlig relevans og være kendetegnet ved et fokus på, at ressourcerne bruges effektivt til at forbedre børn og unges trivsel, adgang til ydelser og muligheder for udvikling.

Børnevenligt budgets tre ben – planlægning, fordeling og overvågning – relaterer sig til hhv. budgetlægningsprocessen, prioriteringen i selve budgettet og måden, hvorpå der følges op på de vedtagne budgetaktiviteter. Fællesnævneren for alle tre ben er, at børn og unges rettigheder sættes i fokus.

De tre ben i Børnevenligt budget

1 Planlægning

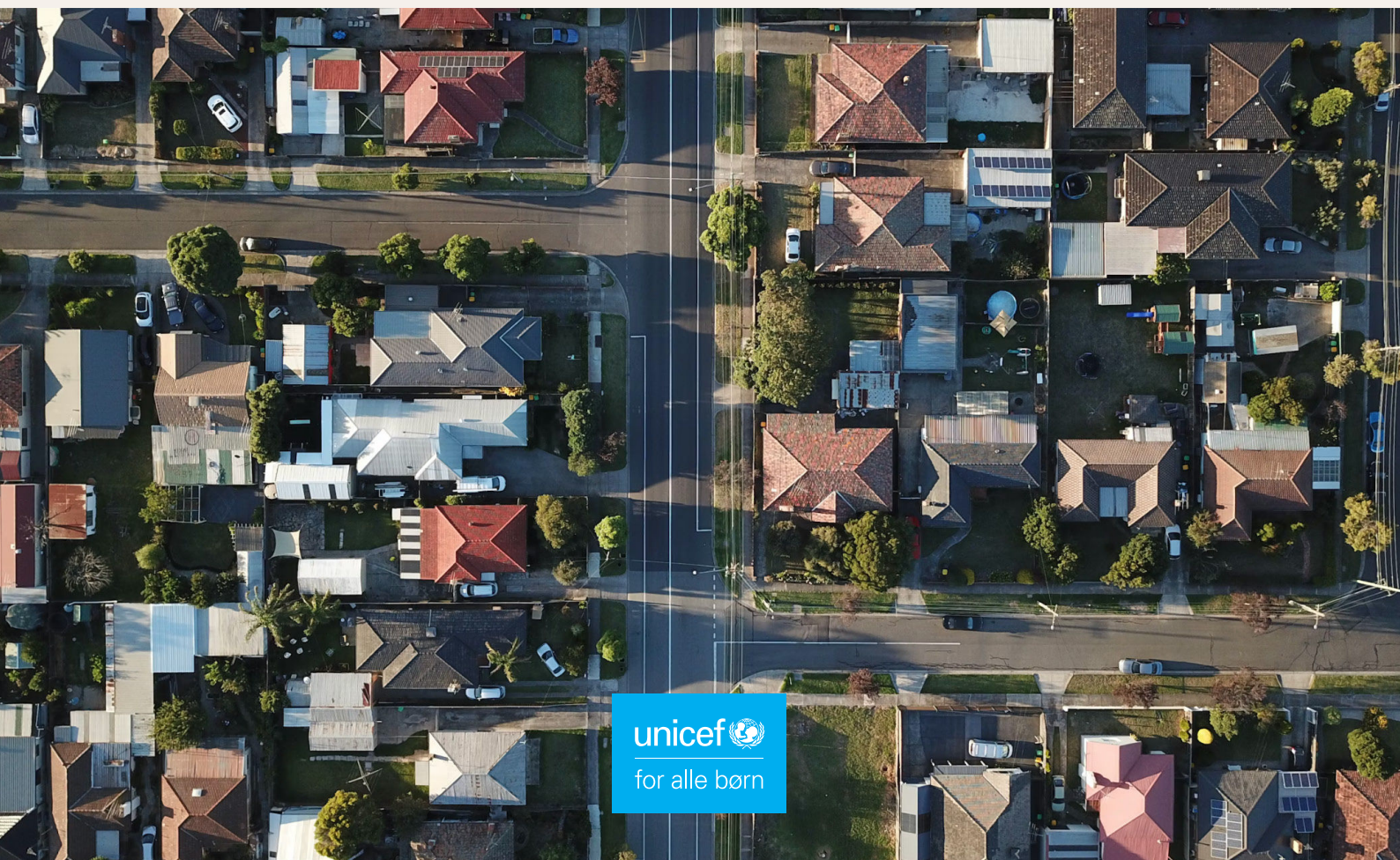
Budgetlægningen planlægges på en måde, der sikrer **delta-gelse** af børn og unge.

2 Fordeling

Prioriteringen af ressourcerne i budgettet bygger på **transparens**, så det tydeligt viser, hvor meget der afsættes til børn og unges behov.

3 Overvågning

Budgetopfølgningen bygger på **ansvarlighed** ved at anvende mekanismer til at spore udgifter og resultater for børn og unge.

Sådan hænger Børnevenligt budget sammen med FN's Børnekonvention

Formålet med *Børnevenligt budget* hænger nøje sammen med principperne i FN's Børnekonvention, som forpligter regeringer til at bruge "...**det maksimale af deres tilgængelige ressourcer på at realisere børn og unges rettigheder**". Det kan derfor være nærlæggende at antage, at konceptets vigtigste ben er det midterste (**fordelingen**).

Men da den nødvendige budgetprioritering forudsætter en viden om, hvor børn og unge oplever, at deres rettigheder sættes under pres, er det første ben (**planlægningen**) mindst lige så væsentligt. Den viden, beslutningstagerne er afhængige af, sikres nemlig allerbedst gennem veltilretlagte inddragelsesprocesser, hvor børn og unge får mul-

ighed for at bringe deres meninger om udfordringer og prioriteringsbehov frem.

Det tredje ben (**overvågningen**) bør heller ikke undervurderes. Hvis de budgetprioriteter, der har til formål at fremme børn og unges rettigheder, udvandes gennem ringe implementering, omprioriteringer eller løbende budgetreduktioner, så opfyldes intentionerne for *Børnevenligt budget* samlet set ikke.

Alle tre ben i konceptet for *Børnevenligt budget* har derfor ligeværdig betydning for, om princippet i FN's Børnekonvention reelt efterleves.

Effekterne af Børnevenligt budget

Nogle lande benytter officielt Børnevenligt budget i offentlige budgetlægninger, fx Filippinerne og Sydafrika. Derfor findes der i dag nogen viden om effekterne.

Effekterne af, at den offentlige sektor anvender *Børnevenligt budget*, er:

- **At chanceligheden øges.** Når beslutningstagerne øger deres viden fra *planlægningen*, kan de bedre målrette ressourcer til de børn og unge, der befinder sig i de mest udsatte positioner.
- **At børn og unges rettigheder generelt styrkes, men særligt retten til sundhed, uddannelse og beskyttelse.** Disse rettigheder relaterer sig til typiske budgettunge områder, som et børnevenligt budget ofte vil prioritere *fordelingen*.
- **At beslutningstagerne lettere kan holdes ansvarlige.** Når borgerne får bedre indsigt i de prioriteringer beslutningstagerne har foretaget på børne- og ungeområdet, bliver *overvågningen* af fremskridt for børn og unges rettigheder samtidig mere transparent.

Eksempel på et værktøj til overvågningen

Der findes konkrete værktøjer til at monitorere, hvorvidt børn og unges rettigheder fremmes som tiltænkt eller tilsidesættes på bekostning af andre prioriteter, fx det såkaldte "CRIA-værktøj" (Child Rights Impact Assessment-tool), der vurderer givne beslutningers konsekvenser for børn og unges rettigheder.

